

Mynämäen ja Nousiaisten kuntien vammaisneuvoston lausunto Mynämäen hyvinvointisuunnitelmasta

Vammaisneuvosto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunnon Mynämäen hyvinvointikertomuksesta.

Lausunnossa on kiinnitetty erityisesti huomiota pyydettyihin näkökulmiin:

- suunnitelman vaikutukset edustamanne ryhmän hyvinvointiin ja arkeen
- osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja saavutettavuuden toteutuminen
- mahdolliset kehittämistarpeet, puutteet tai täydennysehdotukset
- konkreettiset toimenpiteet, joilla kunta voi parantaa hyvinvointia eri elämänvaiheissa

Hyvinvointikertomuksen sinulla 3/41 kuvataan vuoden 2023-2025 haasteina esteellisyys liikuntatiloissa. Tässä kohdin voisi kuvata tarkemmin, mitä nämä haasteet ovat ja mitä ne merkitsevät esimerkiksi vammaisten näkökulmasta? Esteettömyyden osalta olisi vielä paljon tehtävää. Joihinkin liikuntapalveluihin pääsy ei toteudu asianmukaisesti ja muutenkin kulku joihin palvelupisteisiin on liikuntaesteisillä aika vaikeaa. Estääkö esteellisyys esimerkiksi liikuntatilojen käytön kokonaan, onko tiloissa tehty esteettömyyskartoitusta, hyödynnetty vammaisneuvoston asiantuntemusta? Minkälaisia toimia aiotaan tehdä, jotta näihin haasteisiin vastattaisiin? Tästä ei löytynyt mainintaa hyvinvointisuunnitelma -osiosta.

Puutteina ja täydennysehdotuksina asiakirjan voisi oikolukea vielä tarkasti, jotta kirjoitusvirheet tulisi korjattua ja asiakirjan luettavuus helpottuisi. Sisällysluettelo toisi selkeyttä rakenteeseen. Yhteys Varhan hyvinvointikertomukseen olisi suositeltavaa.

HYTE-kerrointa voisi kuvata hieman lukijalle, jotta lukemille saisi skaalan, ovatko lukemat hyviä vai huonoja verrattaessa esimerkiksi Varsinais-Suomen muihin kuntiin ja/tai koko Suomeen?

Vammaisneuvosto ilmaisee myös huolensa Varhan vanhusten ja vammaisten asumisyksiköissä järjestettävän keskitetyn ruokailun osalta. Ruoka toimitetaan niihin suuremmaksi osaksi 2 x viikossa joko pakastettuna tai jäähdytettynä. Huolta aiheuttaa ruuan laatu ja sen vaikutus asukkaiden hyvinvointiin. Ruoka ei ole ulkonäöltään ja maultaan sellaista, joka houkuttelisi syömään. On havaittu aliravitsemusta ja myös puutteita erikoisruokavalion toteuttamisessa. Asukkaat voivat maksaa ruoasta jopa 600 €/kk ja ruuan laatu ei vastaa sitä tasoa, mitä he siitä maksavat.

Lisäksi vammaisneuvosto suosittelee, että kunnallinen vammaispoliittinen ohjelma liitetään osaksi laajaa hyvinvointikertomusta, kuten Nousiaisten kunnassa on tehty. Tämä tuo selkeästi ja konkreettisesti esille vammaisten henkilöiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteita ja toimenpiteitä vammaisneuvoston näkökulmasta.

Seuraavassa osiossa lausutaan vielä tarkemmin aihepiireittäin eri asioista.

2 Hyvinvointisuunnitelman 2022-2025 painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi

Tavoitteet lapset ja lapsiperheet 2022-2025

Tavoitteiden toteuman tiivistelmä lapset ja lapsiperheet 2022-2025

- Kohderyhmässä on myös vammaisia, pitkäaikaissairaita ja erityistä tukea tarvitsevia lapsia tai vanhempia, jotka on otettava toiminnassa huomioon.

Tavoitteet työikäiset 15-64-vuotiaat

Tavoitteissa on mm. tavoittaa koulutuksen tai työelämän ulkopuolelle jääneitä sekä tuen tarpeessa olevia, parantaa valmiuksia päästä koulutukseen tai työelämään ja edistää elämänhallintataitoja, ennaltaehkäisevät palvelut yksinäisyyden ja syrjäytymisen vähentäminen.

- "Työikäisten liikuntapalveluketju on vielä alkuvaiheessa ja sitä jatkokehitetään." Mitä tarkoittaa?
- "Seutuluo-ksi-sovellus on ollut kuntalaisten käytettävissä." Tästä voitaisiin tiedottaa hieman lisää ja esitellä. Mikä on ja kenelle?
- Painopiste on tässä kohdassa ollut lähinnä nuorissa työikäisissä, joiden kohdalla onkin tartuttu moniin haasteisiin. Miten hyvinvointisuunnitelman tavoitteet ovat toteutuneet muiden työikäisten osalta, esim ennaltaehkäisevien palvelujen osalta? Tähän vane on esittänyt mm. viimeksi osallistavaan budjetointiin kokeilu liikuntapalvelumaksujen alentamisesta pitkäaikaissairaille ja vammaisille.

Tavoitteet ikäihmiset 2022-2025

Tavoitteiden toteuman tiivistelmä ikäihmiset

- Ikäihmisille suunnatut matalan kynnyksen palvelut ovat kehittyneet, myös saavutettavuusasioihin on tartuttu, kuten kirjakassi, celia, etäjumpat, vertaisliikuttajat ym
- Hienoa! Tätä lisää, hyvällä tiellä ollaan ikäihmisten osalta.
- Toiminnasta tiedottamisen osalta varmistettava mahdollisimman monikanavainen, saavutettava tiedotus.

Tavoitteet elinvoima ja elinympäristö 2022-2025

"esteettömän liikkumisen mahdollistaminen, yleisten alueiden ja liikenneturvallisuuden lisääminen"

"Esteettömyyttä on edistetty talvikunnossapidolla ja esteettömillä tilaratkaisuilla."

- Esteettömiä tilaratkaisuja. Mm mitä käytännössä?
- Onko suunnitelmissa esteettömyyskartoitusta esim kunnan yleisimpiin/eniten käytössä oleviin tiloihin?

Tavoitteet järjestöyhteistyö 2022-2025

"Järjestöyhteistyö on vahvistunut. Hyvinvointifoorumi on kokoontunut kaksi kertaa vuodessa, ja avustusjärjestelmän päivitys on käynnissä. Yhteisöjen Mynämäki -hanke on aloitettu, jne."

- hienoa, tätä lisää! Järjestöyhteistyön kaltaista panostusta ja avointa yhteistyötä toivomme myös vaikuttajaelimien kanssa.
- Erityisesti Yhteisöjen Mynämäki -hankkeelle olisi hyvä saada jatkoa.

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VALTUUSTOKAUDELLE 2025-2029

lapset ja lapsiperheet

”huolehdimme siitä, että sosiaali- ja terveystalvet ovat lähellä jatkossakin.”

- erittäin tärkeää, että tätä asiaa pidetään yllä ja ollaan aktiivisesti yhteydessä Varhan toimijoihin, jotta ko. palvelut säilyvät jatkossakin.

Työikäiset 15-64-vuotiaat

”matalan kynnyksen liikunta-, kulttuuri- ja nuorisotoiminta eri väestöryhmille

Tavoite: Osallisuuden vahvistaminen”

- osallisuus on muutakin kuin osallistava budjetointi ja palautteen kerääminen.
- Tämän tavoitteen edistämiseksi vammaisneuvosto esittää, että laatimamme vammaispoliittinen ohjelma otettaisiin osaksi hyvinvointisuunnitelmaa.

Ikäihmiset

- Varmistettava saavutettava ja monikanavainen tiedottaminen palveluista.
- esim digitaadoiltaan ja -mahdollisuuksiltaan heikompia, heikkonäköisiä, näkövammaisia ikäihmisiä kunnassa on ja heidät olisi tärkeä tavoittaa.

Elinvoima ja elinympäristö

”Tavoite: Kattavat, laadukkaat ja saavutettavat liikuntaolosuhteet”

”Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen”

- Tässä hienoa, että suunnitelmissa on nyt mm. syksyn esteettömyyskävely. Näitä tämän kaltaisia esteettömyystapaamisia lisää yhteistyössä eri toimialoilla.

”torialueen kehittäminen, keskustan kaavan toteuttaminen...”

- lisää matalan kynnyksen keskustelua ja yhteistyötä vanen ym vaikutustoimielimen kanssa jo suunnittelun alkuvaiheessa
- monesti lausuntopyynnöt tulevat todella lyhyellä reagointiajalla (kuten esim. torialueen kehittämisen osalta)

Strategian painopisteet ja linjaukset

”Mynämäessä on kaupunkitasoiset liikuntaolosuhteet”

- Tämä on hieno tavoite ja strategia hyvinvoivalle kunnalle. Toivommekin, että tavoitteen toteuttamiseksi liikuntapalveluja kehitetään myös erityisryhmille. Esim. vammaisille ja pitkäaikaissairaille liikuntaranneke-kokeiluja, joilla tuetaan tärkeää, omaehtoista liikuntaa. Vastaavia kuin esim Turun Kimmoke-, seniori- ym rannekkeet.

”Lisäämme kuntalaisten osallistumismahdollisuuksia.”

- Tämän tavoitteen edistämiseksi vammaisneuvosto esittää, että laatimamme vammaispoliittinen ohjelma otettaisiin osaksi strategiaa ja hyvinvointisuunnitelmaa.

Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat

”Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden suunnitelma (Opetussuunnitelmien ja

varhaiskasvatussuunnitelman liitteinä). Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden suunnitelman laadintatyö suunnitteilla.”

- Onko tämä suunnitelma erikseen luettavissa jostain? Ketkä ovat mukana laatimassa?

”Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelman laadinta aloitettu kevät 2026”

- hienoa! tämän kaltaista lisää: esteettömyyskävely suunniteltu syksylle.

Hyvinvointisuunnitelma ja hyvinvoinnin edistäminen kunnan toiminnassa

Hyvinvoinnin rakenteet ja hyvinvointityö

Kuntahallinto

”Kuntastrategiassa ja vuosittain talousarviossa määritellään kunnan päätöksentekijöiden tahtotila kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistämiseksi. Mainituissa asiakirjoissa kohdistetaan resurssit ja määritellään toiminnalliset tavoitteet ja konkreettiset toimenpiteet hyvinvoinnin edistämiseen. Kuntalaisia osallistetaan päätöksentekoon ja resurssien kohdentamiseen esim. osallistuvalla budjetoinnilla. Vaikuttamistoimielimiltä pyydetään lausunnot ko. ryhmää koskevista valmistelussa olevista asioista.”

- Myös Mynämäen olisi hyvä osoittaa resurssia vammaisneuvostolle, esim. osallistumis-, tiedotus-, yhteistyö- ym. työhön. Vertaa esim. Nousiaisten kunta, joka on budjetoitu ja nimennyt sihteerin kuntien yhteisen vammaisneuvoston työn organisointiin.
- Tämän tavoitteen edistämiseksi vammaisneuvosto esittää, että laatimamme vammaispoliittinen ohjelma otettaisiin osaksi strategiaa ja hyvinvointisuunnitelmaa.

Liikuntapalvelut

”Liikuntapalvelut Mynämäessä: liikuntatoimi tarjoaa monipuolisia palveluita kuntalaisille huomioiden kaikki ikäryhmät mm. uimahallin palveluiden, liikuntaryhmien, soveltavan liikunnan tarjonnan, seuratoiminnan tukemisen ja liikuntatapahtumien muodossa.”

- laajempi valikoima työikäisten soveltavan liikunnan palveluihin esim. liikuntaranneke tms.

” Kadut ja kevyenliikenteenväylät pidetään hyvässä kunnossa ympäri vuoden. Kevyen liikenteen verkostoa kehitetään ja pyritään laajentamaan mahdollisuuksien rajoissa.”

- esteettömyyskävelyjä, penkkejä...

Itsearviointi kunnan yhdenvertaisuuden, sukupuolten tasa-arvon ja palveluiden yhdenvertaisen saavutettavuuden edistämisestä

- Miten yhdenvertaisuutta ja palvelujen yhdenvertaista saavutettavuuden edistämistä on arvioitu ja miten aiotaan kehittää?